

PRÁVO ZNAMENÁ I POVINNOST

Zkuste vysvětlit citát: „Všichni chtějí rovná práva; rovné povinnosti raději ne.“ (Ernest Ferstl)

Každý člověk má nejen svá práva, ale i **povinnosti**. Povinností se označuje to, co člověk **má** nebo **musí udělat**. Dodržování práv a povinností je základem dobrého fungování společnosti. Vy, jakožto žáci, máte také svá práva a povinnosti. Jsou přesně stanovena ve **školním řádu**, který je závazným dokumentem školy. Školním řádem jsou povinni řídit se kromě žáků i vaši rodiče a všichni zaměstnanci školy.

Zamyslete se nad tím, jak byste se jako žáci měli chovat k učitelům, jak by se měli učitelé chovat k vám a jak byste se měli chovat ke svým spolužákům. Udělejte anketu mezi žáky i učiteli a vytvořte plakát s výsledky.

PORUŠOVÁNÍ LIDSKÝCH PRÁV

V historii docházelo často k **porušování lidských práv**. I dnes se s těmito případy stále setkáváme.

Zjistěte, které země a které světadíly trpí porušováním lidských práv nejvíc. Proč tomu tak podle vás je?

K porušování lidských práv dochází často vlivem **předsudků**. Předsudek je posuzování lidí podle toho, co jsme o nich slyšeli nebo co se o nich obecně říká, aniž bychom zkoumali pravdivost takového tvrzení. Předsudky jsou dány naší výchovou a kulturou, ve které žijeme a která ovlivňuje naše vidění světa. Díky tomu často pokládáme to, co známe, za jediné správné. Předsudky se tedy často obracejí proti lidem, kteří se nějak odlišují od většiny – mají např. jinou barvu pleti nebo jinak žijí.

demonstrace – jeden ze způsobů odporu veřejnosti proti porušování lidských práv

Sepište na tabuli co nejvíc předsudků, se kterými jste se setkali. Ve skupince si vyberte jeden, který pokládáte za nejhorší. Řekněte ostatním, jaké může mít důsledky, proč je neoprávněný a co proti němu můžeme dělat.

Zajímá vás, jak jste na tom s tolerancí a předsudky? Zahrajte si hru „Vadí? – Nevadí! aneb Nejsme všichni stejní“.

XENOFOBIE A RASISMUS

Xenofobie je strach z něčeho cizího. Jako xenofobii označujeme zejména **nesnášenlivost k lidem z jiných zemí** a neúctu k jejich tradicím a kultuře. Xenofobie může vést k rasismu.

Rasismus je ponižující nebo **agresivní jednání vůči příslušníkům jiné národnosti nebo rasy**. Vzniká na základě mylného názoru, že lidské rasy nebo příslušníci různých národnostních menšin nejsou stejně hodnotní, přičemž zpravidla zdůrazňuje přednosti vlastní rasy nebo svého národa.

Vyhleďte v tisku zprávy o činech motivovaných rasismem. Diskutujte o nich.

Na základě předsudků, xenofobie a rasismu vzniká **diskriminace**. Diskriminace je **omezování práv jednotlivců nebo skupin**, které se něčím odlišují od zbytku společnosti (např. barvou kůže).

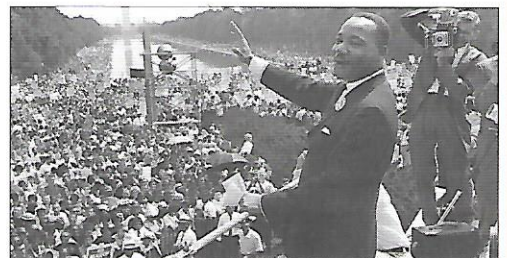
Vyberte si jeden ze zmíněných problémů a zjistěte o něm informace. Přemýšlejte, jak se při něm můžete zachovat.

Přemýšlejte, jaké jsou příčiny vzniku předsudků, xenofobie, rasismu a diskriminace. Setkáváme se s nimi i v České republice?

V dějinách se setkáváme s případy, kdy se rasa nebo náboženství staly příčinou porušování lidských práv celých skupin obyvatel. Rasistickou politiku tzv. **odděleného soužití různých ras nazýváme apartheid**. V Jihoafrické republice (JAR) byl apartheid oficiální státní politikou do r. 1990. Projetoval se např. tím, že černoši neměli přístup do restaurací, kin, škol, nemocnic a jiných zařízení navštěvovaných bělochy.

Martin Luther King – vůdce boje za práva Afroameričanů v USA v 50. letech 20. století

Vyhleďte na mapě JAR. Zjistěte, jaká je zde v současné době situace.

nesnášenlivost: *anglicky* – **intolerance** [in'tolərəns]

německy – **die Intoleranz**

apartheid: Zeměpis 7, 1. díl, str. 81

diskriminace: *anglicky* – **discrimination** [di'skrimi'neiʃn]

německy – **die Diskriminierung**

NÁBOŽENSKÁ NESNÁŠENLIVOST

Stejně jako je nesmyslná rasová nesnášenlivost, je nesmyslné hodnotit člověka podle jeho **náboženského přesvědčení**. V dějinách najdeme hodně příkladů, kdy byli lidé kvůli rozdílnému náboženskému vyznání pronásledováni, dokonce se kvůli němu vedly války. V současné době má každý člověk **právo zvolit si víru**, která mu nejvíc vyhovuje, která je mu blízká. Přesto náboženská nesnášenlivost nevymizela.

Na základě učiva z dějepisu řekněte, proč byli křesťané zpočátku pro svoji víru pronásledováni, často dokonce zabiti. Co jim bylo vytýkáno a kladeno za vinu?

D

Představitelé křesťanské církve v minulosti rozpoutali náboženské války. V učebnici Dějepis 7 (nakladatelství Nová škola, str. 40) vyhledejte bližší informace o těchto válkách, jejich příčinách a cílech.

Skupiny fanatických věřících z jedné asijské země vedou tzv. „svatou válku“ za rozšíření svého náboženství. Víte, o který stát se jedná a jaká událost související s USA se k tomu vztahuje?

ANTISEMITISMUS

Jednou z forem rasismu i náboženské nesnášenlivosti je nenávisť vůči Židům, tzv. **antisemitismus**. Židé byli po staletí pronásledováni. Nenávisť k nim a snaha zmocnit se jejich majetku vyvrcholily během 2. světové války v letech 1939–1945. Miliony Židů zemřely v koncentračních táborech. Toto hromadné pronásledování a vyvražďování Židů, ale také Romů a dalších skupin lidí (vězňů, homosexuálů...), prováděné **nacistickým Němcem** a jeho spojenci, se nazývá **holocaust**.

transport Židů za 2. světové války

Z

Obvykle uváděný počet židovských obětí za 2. světové války je 6 milionů. Vyvražďeny byly asi dvě třetiny evropských Židů, většinou z Polska. Dalším terčem vyvražďování byli Romové. Odhadovaný počet obětí romských obyvatel je 250 000–500 000 (některé zdroje uvádějí 800 000). Oběťmi holocaustu byly i miliony židovských a romských dětí. Přes tato hrůzostrašná fakta je v dnešní době neonacisty a některými autory holocaust popíráni a jeho oběti znevažovány.

hrůzné podmínky života dětí v koncentračních táborech za 2. světové války

Utvořte „kruh přátelství“ a sdělte si představy o ideálním soužití lidí všech ras, národů a národností ve světě bez hranic.

K případům porušování lidských práv patří i dětská šikana.

Řekněte, jak byste postupovali, kdybyste byli svědky šikany. Kde se můžete dovolat ochrany při šikaně?

KDE SE MŮŽEME DOMÁHAT LIDSKÝCH PRÁV

Ochranu základních lidských práv poskytují především **soudy** a spolu s nimi i další instituce. Pokud jednotlivci nebo úředníci poruší zákony zaručující základní lidská práva, můžeme se tedy obrátit v první řadě na **soudy**. Nápravy se můžeme domáhat také u svých volených zástupců – **poslanců**.

Dále je možno obrátit se na **Úřad veřejného ochránce lidských práv – ombudsmana** – nezávislého činitele, který dohlíží na činnost státních úřadů.

Významnou úlohu v demokratických státech mají i **hromadné sdělovací prostředky**, které na případy porušování lidských práv upozorňují a často lidem pomohou.

sídlo úřadu ombudsmana

Ve kterém městě má v České republice sídlo ombudsman?

porušit zákon: *anglicky* – **break the law** [breik ðə lo:] *německy* – **das Gesetz**
soud: *anglicky* – **court** [ko:t] *německy* – **das Gericht**

náboženství: Zeměpis 7, 1. díl, str. 10